

# Byerne og det stigende havvand

*Plan- og procesprojekter*



ANSØGNINGSVEJLEDNING

## ANSØGNINGSVEJLEDNING

***Havvandet stiger! Klimaforandringer betyder, at vi i fremtiden vil opleve højere vandstande og flere og voldsommere stormfloder med store skader til følge. Det vil sætte sit præg på byerne i fremtidens Danmark. Hvordan skal byerne møde havet i fremtiden? Realdania og Kystdirektoratet inviterer atter en gang danske kystkommuner til at udvikle og afprøve forskellige processer på vej hen imod helhedsløsninger. Der er afsat 10 mio. kroner til en række nytænkende plan- og procesprojekter.***

### **Derfor sætter vi fokus på byudvikling og stigende havvand**

Danmark er omgivet af vand med 7300 km kyststrækning, og de 10 største byer ligger ud til kyst eller fjord. Tidligere vendte mange byer ryggen til havet, men i takt med at industri er rykket ud, er arealerne ud til vandet omdannet til attraktive byudviklingsområder. Mange danskere har fået øjnene op for kvaliteterne ved at bo tæt ved vandet, men mange mærker også allerede til klimaforandringernes konsekvenser, når storme raser, og bygninger oversvømmes.

I byerne ligger væsentlige investeringer, infrastruktur, bygningsarv og kulturmiljøer i risikoområder, som er særligt udfordret af det stigende havvand og følgende oversvømmelser. Beregninger viser, at omkostningerne til skader i forbindelse med oversvømmelser og stormfloder i de største byer vil stige voldsomt i årene fremover.

Vores byer skal udvikles samtidig med, at vi håndterer klimaudfordringerne, så vi kan fastholde den værdi, mennesket får ved at bo ved havet. Byernes byudvikling tættere på vandet skærper dette billede, men giver også ekstra muligheder. Mange interessenter er i spil og mange hensyn skal inddrages. Det er dette felt af byudvikling, planlægning, beskyttelse og forebyggelse, som er i fokus her.

#### **Fakta**

Op mod en million danskere bor mindre end 1000 meter fra havet. Ifølge DMIs fremskrivning kan der komme havvandsstigninger i Danmark på op til 120 cm frem mod år 2100.

## 10 mio. kr. til at udvikle og afprøve forskellige processer på vej hen imod helhedsløsninger

Med partnerskabet *Byerne og det stigende havvand* ønsker Realdania og Kystdirektoratet at styrke indsatsen mod havvandsstigninger og stormflod. Partnerskabet støtter udviklingen og realiseringen af en række projekter med bud på løsninger, der kan forene behovet for beskyttelse mod havvand med behov for ændret arealanvendelse, udvikling af byerne og de kvaliteter der er forbundet med nærhed til vandet.

I første ansøgningsrunde, blev otte projekter valgt ud, som alle tænker i interessante og innovative løsninger, rummer et bredt spænd af problemstillinger og har stor eksempel-værdi for andre. På baggrund af erfaringer fra første runde har partnerskabet udarbejdet publikationen "Et kompas til kystbyer i forandring" som bl.a. indeholder otte overvejelser, som kommunerne bør forholde sig til, når de planlægger deres proces. Publikationen kan findes her <https://realdania.dk/byerne-og-det-stigende-havvand>

Det er hensigten at ansøgere til anden ansøgningsrunde bygger videre på erfaringerne fra første runde. Ansøgningsrunden henvender sig til kommuner som står med en udfordring relateret til byerne og det stigende havvand, og som har brug for økonomisk støtte til at komme et skridt videre med en helhedsorienteret håndtering. Det kan være hjælp til at afprøve forskellige metoder og aktiviteter, som kan lede frem til helhedsløsninger for håndteringen af risikoen for oversvømmelse af byer fra havet. Eller kommuner som ønsker at udfordre den gængse tænkning, og hæve barren for hvad der er muligt gennem udvikling af nye innovative bud på klimaudfordringen.

Realdania har sat afsat 10 mio. kr. til at støtte plan- og procesprojekter i denne anden ansøgningsrunde. Der gives maksimalt 1,5 mio. kr. til et projekt, men det er også muligt at ansøge om mindre beløb. Støtten kan maksimalt udgøre 50% af projektsummen, og kommunerne forventes at bidrage med minimum 50% i form af kontant medfinansiering.

Midlerne skal bruges til at styrke håndtering af byernes udfordringer relateret til havvandsstigninger og stormflod. Det kan være i form af støtte til gennemførelse af en visionsproces, en konkurrence eller udarbejdelse af en fysisk plan. Til udarbejdelse af analyser og indhente ny viden eller til udvikling og test af fysiske løsninger.

Vi ser gerne forslag til helstøbte processer, og at kommunerne i deres ansøgninger og projektbeskrivelser har forholdt sig til otte overvejelser, som er beskrevet i publikationen "Et kompas til kystbyer i forandring", herunder hvilke overvejelser kommunen vil have særligt fokus på i deres videre arbejde. De udvalgte kommuner får desuden mulighed for at deltage i et fælles netværk og dele viden, metoder og tilgange med hinanden.

Ansøgningsfristen udløber den **2. april 2021**. Ansøgningsproceduren beskrives på de følgende sider.

Læs mere på: <https://realdania.dk/byerne-og-det-stigende-havvand>

## Hvem kan søge støtte?

Kommuner med en by/bydel/byudviklingsområde beliggende i byzone, hvor dele af området er i risiko for at blive oversvømmet som konsekvens af havvandsstigninger og stormflod. Der gives ikke støtte til projekter vedrørende håndtering af risiko for oversvømmelse, der alene omfatter sommerhusområder eller kystnære naturområder.

Det er muligt, for to eller flere kommuner at gå sammen om én ansøgning. Det kan være, hvis et byområde går hen over en kommunegrænse, eller hvis udvikling af processer og konkrete aktiviteter kan komme flere byer til gode. I tilfælde hvor et plan- og procesprojekt omfatter flere kommuner, kan den maksimale støtte på 1,5 mio. kr. pr. projekt forøges.

I udvælgelsen vil der blive lagt særlig vægt på at projektet sammentænker byplanlægning, merværdi og klimahåndtering. Samtidig prioriteres de kommuner som udviser særligt initiativ i forhold til at udvikle og afprøve nye veje til proaktive helhedsløsninger.

Desuden skal kommunerne kunne påvise en reel risiko for havvandsstigninger. Se Kystdirektoratets hjemmeside <https://oversvømmelse.kyst.dk>, som belyser de enkelte kommuners udfordring med klimatilpasning ift. havvand på en række parametre. Kommunerne kan også bruge egen analyser som dokumentation til ansøgningen.

### Om partnerskabet

- **Formålet** med partnerskabet *Byerne og det stigende havvand* er at skabe og samle ny faglig viden på tværs af fagligheder og organisationer - til at udvikle nytænkende og helhedsorienterede løsninger, som kan bidrage til byernes beskyttelse og bæredygtighed.
- Partnerskabet er særligt **målettet kommuner**.
- Der gennemføres i alt **to ansøgningsrunder**. I hver ansøgningsrunde er der afsat 10 mio. kr. til støtte af ca. 10 projekter. Derudover vil Realdania give økonomisk støtte til realisering af et mindre antal projekter fra første ansøgningsrunde.
- **Første ansøgningsrunde** som forventes afsluttet september 2021, var særlig målettet kommuner, der allerede var langt fremme med helhedsløsninger for kystsikring.
- **Anden ansøgningsrunde** henvender sig til kommuner, som står med en problemstilling de har brug for hjælp til at løse, eller kommuner som ønsker at udfordre eksisterende tænkning med nye innovative bud på fremtidens håndtering af klimaudfordringen.

Mere information om Realdanias kampagne kan findes på <https://realdania.dk/byerne-og-det-stigende-havvand>

Mere information om Kystdirektoratets arbejde med kystbeskyttelse kan findes på <http://kysterne.kyst.dk>

## Hvad er forudsætningerne for at kunne deltage?

Der gælder følgende forudsætninger for at deltage:

- At kommunen har afsat midler til gennemførelse af plan- og procesprojektet. Realdanias støtte kan udgøre op til 50% af projektets samlede budget. Minimum 50 % skal ske i form af kontant medfinansiering fra kommunerne.
- At kommunen prioriterer ressourcer til og deltager aktivt i partnerskabets netværks- og erfaringsudvekslingsaktiviteter indtil partnerskabet, afsluttes ved udgangen af 2022.
- At kommunen i rimeligt omfang stiller sig til rådighed for tværgående studier og følgeforskning fra Realdanias forskernetværk om byerne og det stigende havvand.
- At kommunen deltager aktivt i evalueringen og formidlingen af erfaringer fra pilotprojekterne gennemført i regi af partnerskabet.
- At kommunen kan påvise en reel risiko for havvansstigning

## Hvad støtter vi?

Vi støtter plan- og procesprojekter, som medvirker i udviklingen af nytænkende og helhedsorienterede løsninger, som kan bidrage til byernes beskyttelse og bæredygtighed på den lange bane – og bringe den udfordrede by et skridt nærmere realiseringen af en løsning. Midlerne kan fx bruges til en visionsproces der skal sikre en langsigtet udvikling for en oversvømmelsestruet bydel, en planproces, udviklingen af den-gode-lokalplan eller andre plandokumenter, tilvejebringelse af analyser og ny viden, fysiske installationer til formidling af havvandsstigninger eller til at udvikle og teste nye samarbejdsformer, der kan lede til nye, innovative multifunktionelle klimaløsninger.

Pilotprojektet kan være en del af en større plan eller projekt, men det skal have en informations- og formidlingsværdi for andre kommuner, og resultater skal kunne offentliggøres selvstændigt.

## Forløb

Lanceringsmøde 26. november 2020

Digitalt spørgemøde den 17. dec. 2020

Digitale sparringsmøder for potentielle ansøgere den 27. og 28. januar 2021

Deadline for indsendelse af ansøgning til anden ansøgningsrunde er 2. april 2021

Offentliggørelse af de udvalgte projekter (juni-august 2021)

Der forventes at der afvikles op til 3 netværks- og videndelingsmøder (webinar) for de udvalgte kommuner. De udvalgte kommuner får direkte besked om tid og sted.

Afslutningskonference (ultimo 2022)

## Bedømmelse

Ansøgningerne vil blive bedømt af partnerskabets styregruppe, som er:

Astrid Bruus Thomsen, programchef i Realdania  
Jakob Møller Nielsen, afdelingsleder i Miljø- og Fødevareministeriet  
Merete Løvschall, kystdirektør i Kystdirektoratet

Styregruppen indstiller projekter til Realdanias direktion, som laver den endelige udvælgelse. Styregruppen har desuden mulighed for at indkalde yderligere rådgivere.

Der vil i udvælgelsen af projekter blive lagt vægt på i hvor høj grad:

Kommunen i den fremsendte ansøgning beskriver en helstøbt planlægningsproces, der bygger ovenpå eksisterende viden og erfaringerne fra første ansøgningsrunde, herunder hvordan kommunen har forholdt sig til de otte overvejelser, og hvad de vil have særligt fokus på i processen.

Kommunen i den fremsendte ansøgning kan redegøre for og dokumenterer hvordan de i den pågældende by har til hensigt at arbejde helhedsorienteret med proaktivt at nedbringe risikoen for oversvømmelse fra havet, så klimasikringstiltag, livskvalitet og bæredygtig byudvikling tænkes sammen, herunder hvordan projektet søger at indfri partnerskabets kvaliteter i håndteringen af udfordringen med oversvømmelser fra havet (se faktaboksen "Partnerskabets kvaliteter i håndteringen af udfordringen med oversvømmelser fra havet").

Kommunen udviser initiativ at udvikle og teste nye løsninger, finansiering, organisering, planlægning og samarbejdsformer mv. og derigennem vise nytænkende bud på klimaløsninger.

Ansøgningen er klar og præcis i forhold til projektorrådets afgrænsning og hvilke resultater kommunen gerne vil opnå med projektet.

Projektet er solidt forankret kommunalt, politisk og administrativt – og at dette kan dokumenteres - herunder relevant organisering af opgaven med placering af projektets ledelse og inddragelse på tværs.

Byen/bydelen står over for en reel risiko for oversvømmelse og at der er en fornuftig balance mellem tiltag og risiko.

Der vil i udvælgelsen blive tilstræbt, at de udvalgte projekter har forskellig geografisk beliggenhed, karakter samt potentiale til på forskellige vis at kunne udvikle og teste nye metoder, der kan lede frem til nytænkende bud på klimaløsninger.

## Partnerskabets kvaliteter i håndteringen af udfordringen med oversvømmelser fra havet

Partnerskabet har til hensigt at understøtte følgende kvaliteter i håndteringen af udfordringen med oversvømmelser fra havet:

- **Proaktiv nedbringelse af oversvømmelsesrisikoen**  
– fordi forebyggelse af skader er langt billigere.
- **Helhed - Bæredygtig byudvikling og minimering af risiko tænkes sammen**  
– udfordringens tidshorisont og omfanget af de nødvendige investeringer fordrer, at minimering af risiko sker parallelt med en bæredygtig udvikling af byerne. Sammentænkningen kan skabe nye, innovative multifunktionelle løsninger, der øger byens attraktivitet.
- **Langsigtet planlægning og fleksibilitet i løsningerne**  
– usikkerhed mht. fremtidens vandstand og byernes udvikling betyder, at der skal arbejdes modulært, etapevist, og at der er opmærksomhed på, at løsninger der hjælper nu, ikke spænder ben for de fremtidige løsninger.
- **Realiserbar og risikotilpasset planlægning**  
– de tiltag der vælges skal tilpasses den risiko, som man er klar til at leve med.
- **Samarbejde på tværs af organisatoriske skel**  
– samarbejde er helt centralt, på tværs af stat, regioner, kommuner og borgere, på tværs af offentlige og private organisationer.
- **Kombination af løsninger**  
– planlægning, organisering, opførelse af diger, beredskab mv. vil ofte i kombination være det rigtige svar på de enkelte byers udfordring.

## Indleveringsfrister og formater

For at deltage skal du udfylde og indsende ansøgningsskemaet. Du finder ansøgningsskemaet her: <https://realdania.dk/byerne-og-det-stigende-havvand>

Alle ansøgninger vil blive bedømt ud fra selve ansøgningen i ansøgningsskemaet, men det er muligt at vedlægge bilagsmateriale i form af relevante dokumenter med specifik sammenhæng til ansøgningen og gerne med sidehenvisninger i ansøgningsteksten.

Ansøgningsskemaet skal være udfyldt og indsendt til partnerskabets sekretariat senest **fredag d. 2. april 2021 kl. 12:00**. Ansøgningen sendes til Kira Maria Svankjær, e-mail [byerneogdetstigendehavvand@b-a-r-k.dk](mailto:byerneogdetstigendehavvand@b-a-r-k.dk)

I ansøgningsmaterialet skal der angives en kontaktperson, som kan kontaktes for evt. yderligere spørgsmål.

### **Offentliggørelse af udvalgte pilotprojekter**

Alle kommuner, der rettidigt sender en ansøgning, bliver orienteret direkte. Resultatet bliver også offentliggjort på Realdanias hjemmeside om partnerskabet <https://realdania.dk/byerne-og-det-stigende-havvand>

### **Yderligere spørgsmål**

Har du spørgsmål til ansøgningen kan du kontakte partnerskabets sekretariat ved Kira Maria Svankjær, [byerneogdetstigendehavvand@b-a-r-k.dk](mailto:byerneogdetstigendehavvand@b-a-r-k.dk) eller tlf. 2231 5973.

Spørgsmål og svar vil desuden løbende blive lagt på Realdanias hjemmeside om partnerskabet <https://realdania.dk/byerne-og-det-stigende-havvand> til orientering.